

SAMEN AVONDMAAL VIEREN



EEN BOEKJE VOOR KINDEREN EN HUN OUDERS

PROTESTANTSE GEMEENTE RHOON

INHOUDSOPGAVE

• Inleiding	1
• 1 Samen eten	2
• 2 Samen eten in de kerk	4
• 3 Het Heilig Avondmaal: wat en waarom?	6
• 4 Jezus viert de Paasmaaltijd	8
• 5 Jezus breekt het brood	10
• 6 Jezus deelt de wijn	12
• 7 Jezus is gestorven	14
• 8 Jezus is opgestaan	16
• 9 We vieren samen het Avondmaal	18
• 10 Voor wie is het Avondmaal?	20
• 11 Zingen en bidden	22
• 12 Hoe wordt het Avondmaal gevierd?	24
• Notities	26

INLEIDING

In onze kerk mogen ook kinderen meedoen aan het Heilig Avondmaal, vanaf ongeveer 7 jaar. We vinden het belangrijk dat je dan iets hebt geleerd over het Avondmaal en weet waar het over gaat. Daar is dit boekje voor bedoeld. Ouders en kinderen kunnen het gebruiken om samen te lezen en over te praten.

Ook kan dit boekje gebruikt worden bij de Avondmaalscatechese die twee keer per jaar door de predikanten wordt gegeven, en bij de kindernevendienst op de zondagen dat er Avondmaal wordt gevierd. Het is niet verplicht om mee te doen met het Avondmaal. Het kan zijn dat je ouders vinden dat je nog even moet wachten (zie hoofdstuk 10). Ook dan is het mooi om te zien hoe het Avondmaal in de kerk gevierd wordt, en er met elkaar over te praten.

Dit boekje is geschreven voor kinderen. Voor tieners vanaf ongeveer 12 jaar is er ook een podcast. Ook gaat het één keer per jaar bij de catechisatie over het Avondmaal.

De Bijbelcitaten komen uit de Bijbel in Gewone Taal, tenzij anders vermeld.

Bij dit boekje hebben ook de jeugdouderlingen meegedacht. Wij danken Ilse Nootenboom voor de foto's en Fleur Nootenboom voor de vormgeving.

Ds Anja van Geerenstein en ds Coen van Alphen

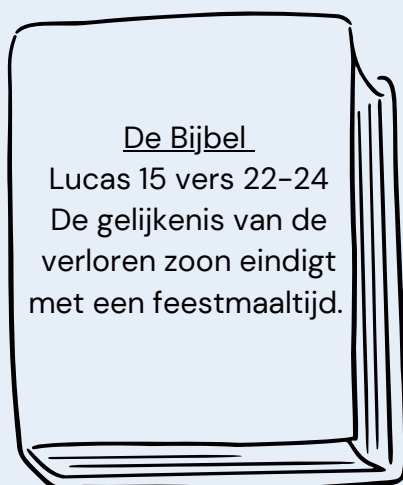


1 SAMEN ETEN

Eten en drinken doe je elke dag. Het is zo gewoon dat je er meestal niet over nadenkt. Zonder eten kun je niet leven. Door te eten krijgt je lichaam weer nieuwe kracht en energie.

Als je met elkaar in één huis woont, dan eet je samen. Dat is gezellig. Het is een moment waarop je met zijn allen samen bent. Soms schuiven andere mensen aan bij de maaltijd, zoals familie of vrienden die op bezoek zijn.

Sommige maaltijden zijn net iets meer bijzonder. Bijvoorbeeld bij een verjaardag of een bruiloft. Dan is de tafel mooi gedekt en is er extra lekker eten. Een heerlijke maaltijd maakt het nog feestelijker.



*Praat eens met elkaar over
hoe het bij jou thuis gaat.
Wie kookt er? Heb jij een
taak bij het eten,
bijvoorbeeld tafel dekken?
En wat is jouw favoriete
gerecht?*




2 SAMEN ETEN IN DE KERK

In de kerk zijn we ook een soort familie. Want we mogen kinderen van God zijn. Daarom zijn we allemaal ook broers en zussen van elkaar. In de kerk zeggen we het een beetje ouderwets: "broeders en zusters". We zijn niet allemaal hetzelfde, maar we horen wel bij elkaar.

Ook in de kerk eten en drinken we wel eens met elkaar. Elke zondag is er koffie, thee en limonade na de dienst. Soms is er een maaltijd voor de hele gemeente, bijvoorbeeld met Startzondag. Dat verbindt met elkaar.

Maar er is ook een maaltijd die in de kerkdienst wordt gehouden. Dat noemen we het Heilig Avondmaal. We doen dat ongeveer zes keer per jaar. Het hoort bij ons geloof om regelmatig het Avondmaal met elkaar te vieren.

Het Avondmaal is wel een aparte maaltijd, want daarbij eten we maar één stukje brood en drinken we één slokje wijn of druivensap. Daaraan kun je al zien dat het een maaltijd met een diepe betekenis is. Over die betekenis gaat het in dit boekje.



Hoe vind je het dat we in de kerk een soort familie van elkaar zijn? Heb je dat gevoel ook?



De Bijbel

1 Korintiërs 16 vers
20, NBV21

In een brief schrijft
Paulus: "Alle
broeders en
zusters laten u
groeten".



3 HET HEILIG AVONDMAAL: WAT EN WAAROM?

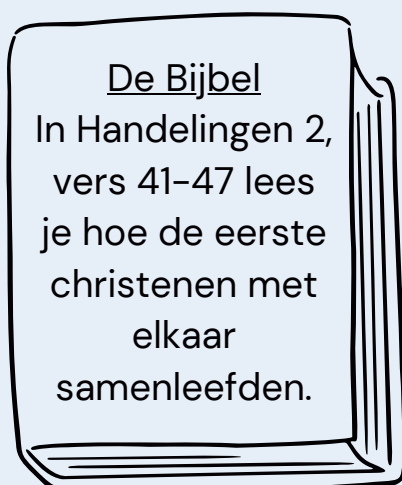
Waarom vieren we in de kerk eigenlijk het Avondmaal? Het kortste antwoord is: omdat de Here Jezus dat heeft gezegd. Toen Hij eens de Paasmaaltijd vierde met de leerlingen (zie hoofdstuk 4), zei Hij: *“Houd deze maaltijd steeds opnieuw om aan Mij te blijven denken”* (Lucas 22, vers 19).

Dat is dus de belangrijkste betekenis van het Avondmaal: we denken dan aan Jezus. Het is een manier om verbonden te blijven met Hem. Wij herinneren elkaar eraan dat Jezus is gestorven en opgestaan. Dat maakt ons dankbaar. (Zie voor meer uitleg hoofdstuk 4 over de Pesachmaaltijd en hoofdstuk 7 over de kruisiging.)

In de Bijbel lezen we dat de leerlingen van Jezus het Avondmaal bleven vieren, ook nadat Jezus naar de hemel was gegaan. Dat staat bijvoorbeeld in Handelingen 2, vers 42: *“En ze kwamen steeds bij elkaar om te bidden en om met elkaar het brood te delen.”*

Het heet “Avondmaal”, ook al vieren we het meestal in de ochtend. Dat is omdat Jezus de Paasmaaltijd in de avond vierde. “Heilig” betekent dat het met God te maken heeft.

Het Avondmaal wordt ook wel eens “de maaltijd van de Heer” of “de tafel van de Heer” genoemd. Want de Here Jezus is de gastheer die ons uitnodigt. Ook al zie je Hem niet, we geloven dat Hij er bij is.





De Bijbel
In Exodus 12 lees je over de instelling van het Pesachfeest. In Lucas 22, vers 7-23 kun je lezen hoe Jezus met zijn leerlingen de Paasmaaltijd viert.

Waarom zou het voor de Joden belangrijk zijn om elk jaar het Pesachfeest te vieren? En waarom is het voor ons belangrijk om het Paasfeest te vieren?

4 JEZUS VIERT DE PAASMAALTIJD

Bij het Joodse Paasfeest gaat het over de bevrijding uit Egypte. Joodse mensen noemen dit 'het Pesachfeest'. Ze denken dan terug aan de tijd dat het volk Israël in slavernij leefde in Egypte. God riep Mozes om zijn volk te bevrijden. Samen gingen ze toen op weg naar het beloofde land.

Op het Pesachfeest is er een bijzondere avondmaaltijd: het Pesachmaal. Dat is een echte maaltijd, maar de gerechten hebben allemaal een betekenis. Bijvoorbeeld: de platte broden laten zien dat er in de nacht van het vertrek geen tijd was om het brood te laten rijzen. Ook gaan er verschillende bekers wijn rond tijdens de maaltijd, elk met een eigen betekenis. Tijdens de maaltijd wordt elk jaar weer verteld hoe God zijn volk verlost heeft uit Egypte.

Het Joodse volk heeft deze maaltijd altijd gevierd, door de eeuwen heen. Ook de Here Jezus vierde deze Paasmaaltijd met zijn leerlingen. Maar de laatste keer deed Hij iets anders dan anders.

Tijdens de Paasmaaltijd nam het Hij het brood, brak het in stukken en zei: "Kijk, dit is mijn lichaam. Ik zal sterven voor jullie." (Lucas 22, vers 19). Bij de beker wijn zei Hij: "Als ik gedood word, zal mijn bloed vloeien. Maar daardoor zullen jullie gered worden. Dat heeft God beloofd. Deze beker is daarvan het teken." (Lucas 22, vers 20). Jezus bedoelde: let op, er gaat iets bijzonders met Mij gebeuren. Hij wist al wat er zou komen: dat Hij ging lijden en sterven.

In de volgende hoofdstukken denken we verder na over het brood en de wijn.

Voor ons heeft het Paasfeest een nieuwe betekenis gekregen: we vieren dan dat Jezus is opgestaan uit de dood. Net als voor Joodse mensen is het voor ons een feest van bevrijding. Onze zonden zijn vergeven. Daardoor kunnen we steeds opnieuw beginnen.




5 JEZUS BREEKT HET BROOD

Jezus breekt tijdens de Paasmaaltijd het brood en deelt het dan uit aan de leerlingen. Brood breken en uitdelen: dat hadden ze Hem al veel vaker zien doen.


De Bijbel vertelt dat er een keer vijfduizend mensen bij elkaar waren om naar Jezus te luisteren. Aan het eind van de dag was er te weinig eten. Er was maar één jongen die iets bij zich had: vijf broden en twee vissen. Dat is echt niet genoeg, denken de leerlingen. Maar Jezus begint het brood te breken en de leerlingen mogen het uitdelen. En dan blijkt: er is genoeg voor iedereen. En er is zelfs nog over.

Bij het Laatste Avondmaal deelt Jezus het brood ook uit. Hij zegt "Kijk, dit is mijn lichaam. Ik zal sterven voor jullie" (Lucas 22, vers 19). Zoals het brood gebroken is, zo heeft Jezus zijn leven gegeven voor de mensen. Zoveel hield Hij van ons.

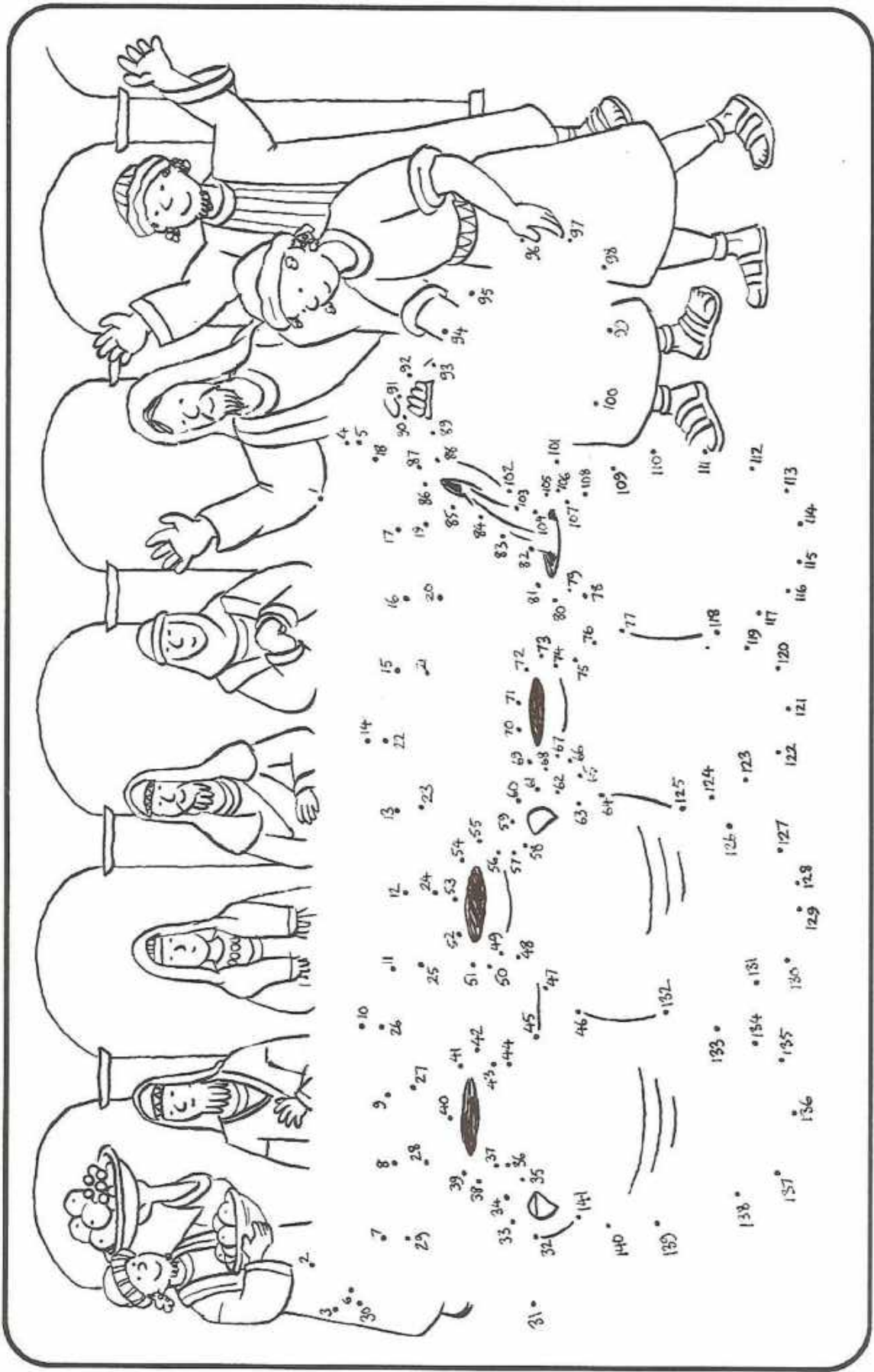
Ook als wij het Avondmaal vieren, wordt het brood gebroken en uitgedeeld. En ook dan is er genoeg voor iedereen. Dat laat zien dat de liefde van God groot genoeg is voor iedereen. Maar het betekent ook: zoals alle stukjes brood van één brood komen, zo horen wij als gelovigen allemaal bij elkaar. We zijn een soort familie, verbonden met God en elkaar.



Vijf broden die genoeg zijn voor 5000 mensen... hoe zou je het vinden om daar bij te zijn?



De Bijbel
Johannes 6,
vers 1-15



6 JEZUS DEELT DE WIJN

Jezus was een keer te gast op een bruiloft. Zo'n Joodse bruiloft duurde vaak meerdere dagen, waarbij er veel werd gegeten en gedronken. Bij deze bruiloft is na een tijdje de wijn op, en dat betekent dat er een eind komt aan de feestvreugde. Want wijn is in de Bijbel vaak een teken van blijdschap en feest vieren.

Jezus wijst naar zes grote waterbakken en geeft de bedienden de opdracht om ze met water te vullen. Daarna zegt Hij: laat de ceremoniemeester ervan proeven. Dan is al het water in wijn veranderd. Opeens is er op het feest meer dan genoeg voor iedereen. Volgens de Bijbel was het zijn eerste wonder.

Bij de Paasmaaltijd krijgt de wijn een nieuwe, extra betekenis. In Lucas 22, vers 20 staat: "Na het eten nam Jezus een beker wijn. Hij zei: Als ik gedood word, zal mijn bloed vloeien. Maar daardoor zullen jullie gered worden. Dat heeft God beloofd. Deze beker is daarvan het teken." Het sterven van Jezus geeft dus nieuw leven voor de mensen die in Hem geloven.

Wijn wordt net als druivensap van druiven gemaakt. Omdat kinderen natuurlijk geen wijn drinken, krijgen zij druivensap bij het Avondmaal. Ook sommige volwassenen drinken geen wijn, maar druivensap.



Wanneer ben jij echt blij? Waarom heeft geloven met blijdschap te maken?



7 JEZUS IS GESTORVEN

In hoofdstuk 4 las je hoe Jezus de Paasmaaltijd met zijn leerlingen vierde. Deze Paasmaaltijd was de laatste maaltijd van Jezus met zijn leerlingen. Na de maaltijd gingen ze naar een olijftuin. Alleen Judas ging niet mee. Hij heeft Jezus verraden. Daardoor werd Jezus in de olijftuin opgepakt. De leerlingen renden allemaal hard weg, omdat ze zo bang waren.

Jezus werd ondervraagd door de Joodse priesters, Koning Herodes en de Romeinse stadhouder Pilatus. Het was geen eerlijk proces.

Jezus werd ter dood veroordeeld en Hij werd gekruisigd. Na zijn dood werd Hij door zijn leerlingen in een nieuw graf gelegd.

De dood van Jezus wordt wel eens een offer genoemd. Jezus heeft zichzelf voor mensen gegeven. Jezus is voor de mensen gestorven en daardoor zijn onze zonden vergeven. Daarom noemen we de dag waarop we hier aan denken: Goede Vrijdag.

Ruzie maken we allemaal wel eens. Zeg je daarna ook wel eens sorry? Hoe voelt het om dat te doen?



De Bijbel
Johannes 18:
1-8
&
Johannes 19:
16b-18; 25-30 en
41



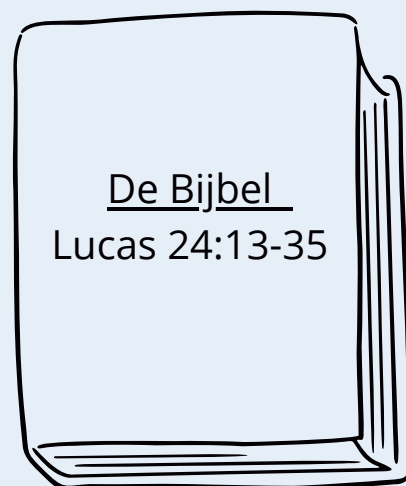
8 JEZUS IS OPGESTAAN

Nadat Jezus gestorven is, zijn zijn leerlingen erg verdrietig. Maar dan gebeurt er iets heel bijzonders. Jezus staat op uit de dood en verschillende leerlingen zien Hem. Met Pasen vieren we dat Jezus opgestaan is uit de dood. Veertig dagen later gaat Jezus naar de hemel. We vieren dat op Hemelvaartsdag.

Tussen de opstanding en Hemelvaart verschijnt Jezus een aantal keren aan zijn leerlingen. Het zijn niet telkens dezelfde leerlingen, die Jezus zien. Op de dag van de opstanding zijn er twee leerlingen van Jezus op weg naar Emmaüs. Ze zijn erg verdrietig omdat Jezus gestorven is en zij weten nog niet dat Hij weer opgestaan is uit de dood.

Jezus loopt met hen mee. Ze hebben niet door dat het Jezus is. Als Hij blijft eten bij hen, herkennen ze Hem aan het breken van het brood. Dat lijkt op het Avondmaal.

Dat Jezus is opgestaan, vieren we op Pasen, maar ook een beetje elke zondag. En zeker op de zondagen dat er Avondmaal is. Dan weten we dat Hij ook bij ons is. Dat is iets om blij mee te zijn!





9 WE VIEREN SAMEN HET AVONDMAAL

De stukjes brood die uitgedeeld worden, komen van één brood. Dat heeft een mooie betekenis. Samen eten we van één brood. Het verbindt ons met elkaar. We zijn één!

Het brood verwijst naar Jezus. Hij wordt wel eens 'het brood van het leven' genoemd. Omdat Jezus leven geeft.

Bij het Avondmaal denken we aan de liefde van God, die Jezus heeft laten zien. De zonden zijn vergeven. Er is een nieuwe toekomst.

Als wij iets verkeerd doen en we zeggen dat tegen God, dan vergeeft Hij ons. Hij zegt dan "Ik vergeef je, Ik denk er niet meer aan, want Ik houd van je." Maar we doen ook verkeerde dingen naar elkaar toe. God vraagt dan van ons dat wij ook elkaar vergeven. Je kunt niet als je ruzie met elkaar hebt het Avondmaal vieren. Maak het dan eerst goed met elkaar.



Als iemand jou pijn heeft gedaan of iets lelijks tegen jou heeft gezegd, kun jij dan zeggen "Ik vergeef je"? Hoe voelt dat als je dat niet kan? En als je dat wel kan?

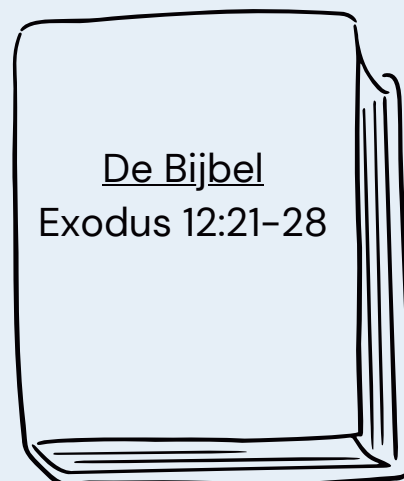


10 VOOR WIE IS HET AVONDMAAL?

Het Avondmaal is voor mensen die van Jezus houden en bij Hem willen horen. Eén van de eerste tekenen dat je bij Jezus hoort is dat je gedoopt bent. Daarom zeggen alle kerken, dat je gedoopt moet zijn om het Avondmaal te kunnen vieren. Maar hoe oud moet je daarvoor zijn?

Het eerste Avondmaal dat Jezus met zijn leerlingen vierde was tijdens de Paasmaaltijd of Pesachmaaltijd. Het hele gezin at mee en kinderen hadden ook een taak. "Jullie kinderen zullen dan vragen "Waarom doen jullie dat?" (Exodus 12:26). Ook in het Nieuwe Testament is het Avondmaal nog een hele maaltijd. De volgelingen van Jezus eten samen. Ze doen dat ook met het hele gezin. Daarom hebben we bij ons in de kerk gezegd dat ook kinderen mee mogen doen met het Avondmaal. Dat doe je samen met je ouders. Het kan ook zijn dat je ouders vinden dat je beter iets ouder kunt zijn. Dan kun je op een later moment meedoen.

Het is wel belangrijk dat je een beetje kunt begrijpen waar het over gaat bij het Avondmaal. De meeste kinderen kunnen dat als ze ongeveer zeven jaar zijn.



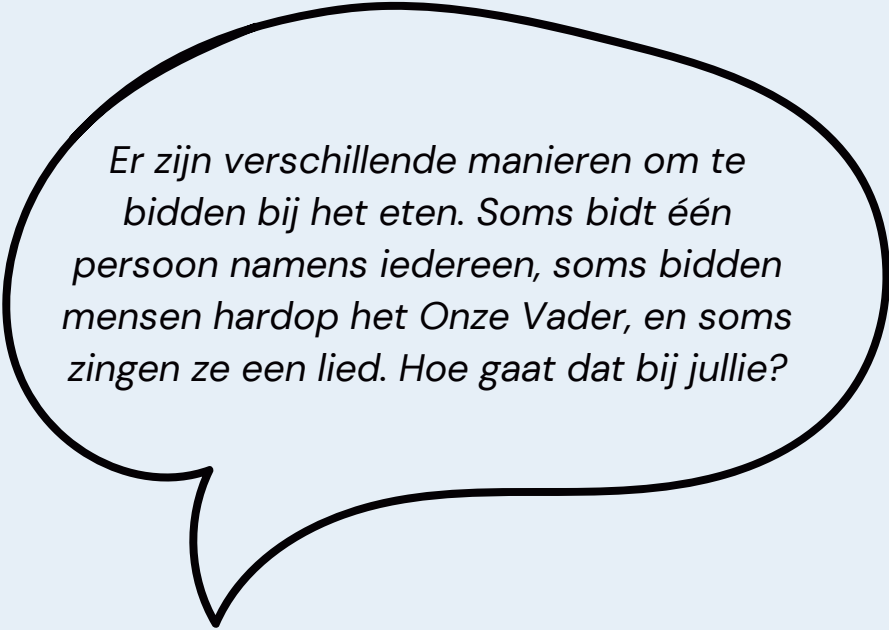


11 ZINGEN EN BIDDEN

In elke kerkdienst zingen we samen, bidden we en lezen we uit de Bijbel. Ook in een kerkdienst waarin we het Avondmaal vieren, doen we dat, maar er komt dan nog iets extra's bij. Het Avondmaal in de kerk wordt gevierd na de preek en de kindernevendienst.

Na de preek zingen we samen en dan wordt er elke keer opnieuw verteld waarom we het Avondmaal vieren. Het lijkt misschien wel saai om dat elke keer te doen, maar dat is zodat we nooit vergeten dat Jezus het Avondmaal ingesteld heeft (Hij heeft het zeg maar bedacht). We gaan er zo ook steeds iets meer van begrijpen.

Als je thuis eet dan bid en dank je ook voor het eten. Sommige mensen bidden en danken vóór het eten, anderen bidden vóór het eten en danken ná het eten. Zo bidden we ook voordat we het Avondmaal gaan vieren en zingen we. Als we het Avondmaal gevierd hebben dan lezen we weer een stukje uit de Bijbel. We zingen een lied om God te loven. Daarna danken we God voor het Avondmaal.



Er zijn verschillende manieren om te bidden bij het eten. Soms bidt één persoon namens iedereen, soms bidden mensen hardop het Onze Vader, en soms zingen ze een lied. Hoe gaat dat bij jullie?



12 HOE WORDT HET AVONDMAAL GEVIERD?

Het Avondmaal kan op verschillende manieren worden gevierd. Het belangrijkste is dat we samen eten van het brood en drinken van de wijn of het druivensap. Altijd wordt eerst het brood gedeeld en daarna de wijn en het druivensap. In die volgorde deed Jezus dat ook.

Soms aan een tafel: Voor in de kerk staat een lange tafel met een wit tafelkleed. We zitten allemaal rond de tafel. Meestal kan niet iedereen in de kerk tegelijk aan de tafel zitten. Dan gaan we na elkaar. Eerst wordt het brood gedeeld. Er gaat een schaal rond met brood en die geven we aan elkaar door. Daarna wordt de wijn en het druivensap gedeeld.

Soms in een grote kring: We staan dan allemaal in een grote kring in de kerk. Ook dan geven we het brood aan elkaar door. Daarna delen we wijn en druivensap.

Soms lopend: De dominee staat voorin de kerk met het brood en twee diakenen staan met wijn en druivensap. Iedereen loopt in een lange rij langs. De dominee deelt brood uit en de diakenen delen wijn of druivensap.

De diakenen hebben alles al voor de kerkdienst netjes klaargezet. Zij nodigen ook de mensen uit om naar voren te komen en letten op dat alles goed verloopt. De dominee geeft leiding en mag de woorden uitspreken. Maar degene die zegt dat we welkom zijn, is de Heer Jezus zelf. Bij Hem komen we thuis.

Luister eens naar het lied "Eet het brood met Mij" (Hemelhoog 513; Evangelische liedbundel 284; Opwekking 318)



